

CERN: ґрід та інформаційні технології

Свірін Павло
ATLAS, CERN
LAPP

Коротко про себе

- Закінчив НТУУ КПІ, факультет електроніки, магістр комп'ютерних наук
- 2008-2018: викладач в НТУУ КПІ
- Ph.D: НТУУ КПІ (2014 рік)
- 2014-2017 роки: CERN, експеримент ALICE, представництво Інституту теоретичної фізики ім. Боголюбова
- 2017-2019: Брукхевенська національна лабораторія (США)
- 2019-2021: CERN, експеримент ATLAS, представництво університету Техасу в Арлінгтоні
- 2021-2023: Барселонський центр суперкомп'ютингу (BSC)
- 2024-поточний час - ІТФ ім. Боголюбова

CERN

- Зосновано 1954 року, 12 країн-зосновників
- Головна функція - надавання доступу до прискорювачів частинок, на базі яких побудовані експерименти
- 2009 року запущено в роботу Великий Адронний колайдер (LHC)

3

Країни-члени організації

23 країни з повним членством, 6 країн з асоційованим членством, 2 країни з перехідним статусом до повного членства

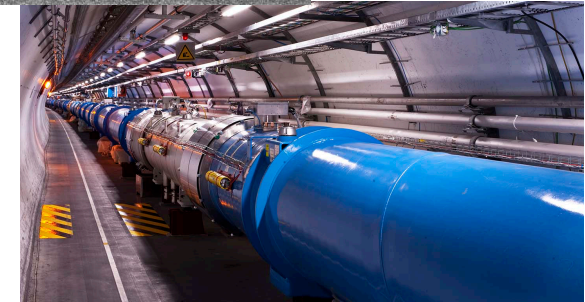
Спостерігачі

- Індія, Японія, Росія, США
- Міжнародні організації: ЮНЕСКО, Європейська комісія, ОІЯД

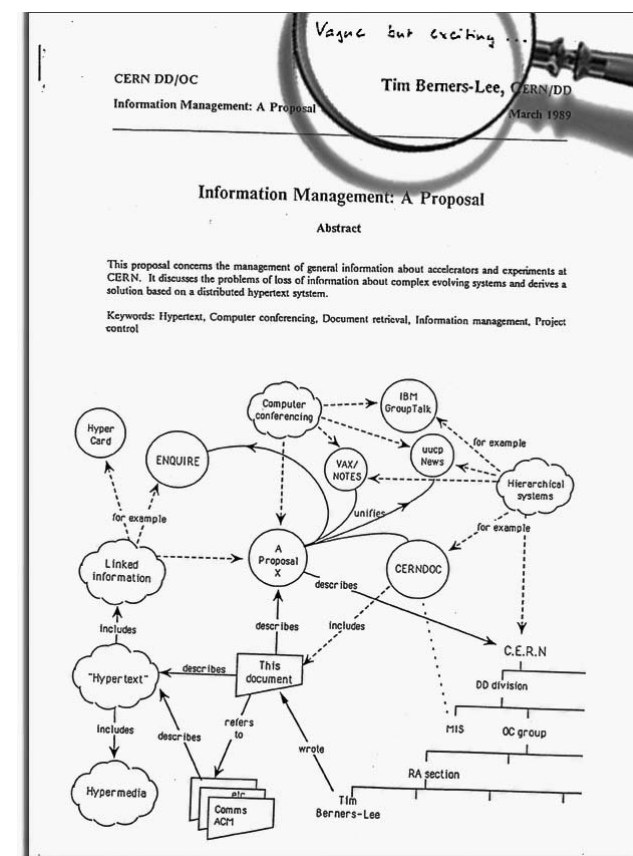
Наукові контакти

- 34 країни залучено до міжнародних проектів CERN
- інші контакти: 19 країн Європи, Азії, Африки, Південної та Північної Америки

Дослідження в CERN

- Фундаментальні дослідження в сфері фізики високих енергій
- Прикладні дослідження і результати:
 - World Wide Web
 - перше в світі впровадження тач-скрінів для панелі керування суперпротонним синхротроном (1975)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=tQe5dlzScwU>
- Інші дослідження:
 - Медицина
 - Інженерія: <https://home.cern/science/engineering>
 - Аерокосмічні: <https://www.nasa.gov/feature/nasa-cern-timepix-technology-advances-miniaturized-radiation-detection>
 - <https://kt.cern/cern-technologies-society>

Великі експерименти CERN

Найбільші експерименти CERN, які генерують переважну кількість даних.

В колабораціях - близько 10 тисяч чоловік

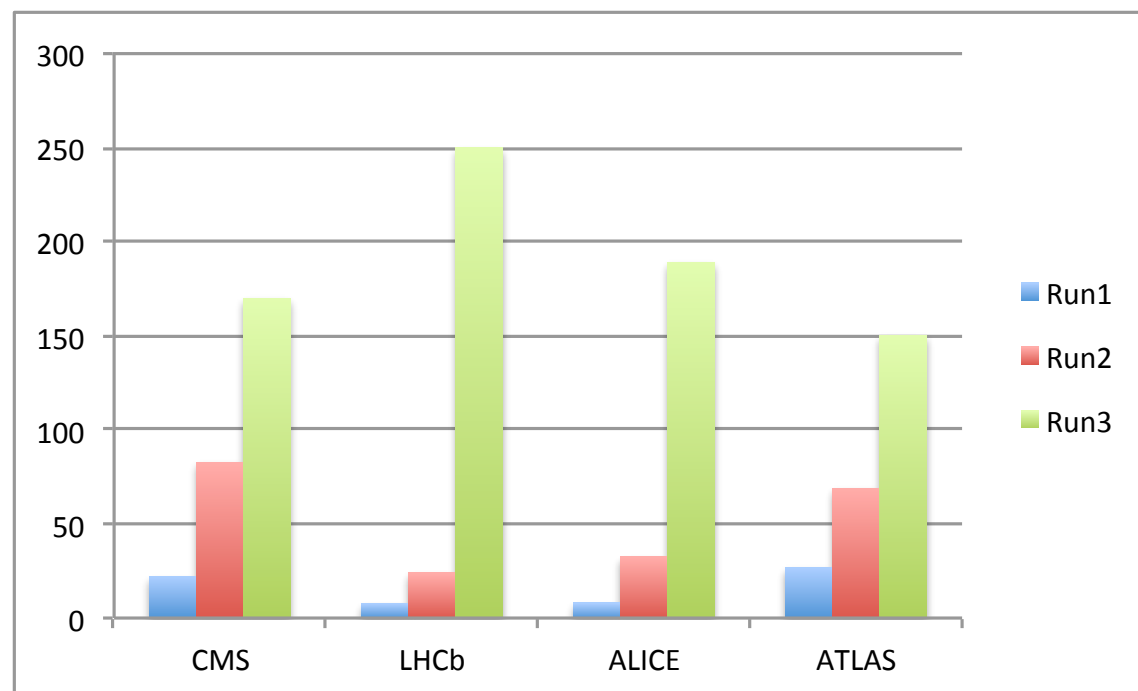
ALICE

A JOURNEY OF DISCOVERY

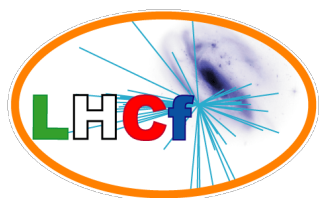

Об'єм даних на експериментах

- Об'єм даних, що отримано лише 2015 року дорівнює об'єму даних за перший сезон роботи LHC
- Протягом 2016 року було отримано 88 Пб даних (20 млн. DVD)
- На наступний запуск (2020-2022 рр) прогнозується 25-кратне зростання об'єму отриманих даних
- на 2021 ATLAS оперував приблизно 390 Пб даних (отриманих з детекторів та симульованих)

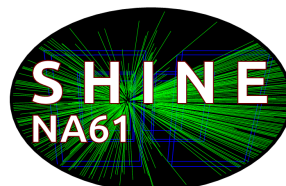
CERN: малі експерименти

21 малий експеримент

Невелика кількість вчених у колабораціях (по декілька сотень вчених)

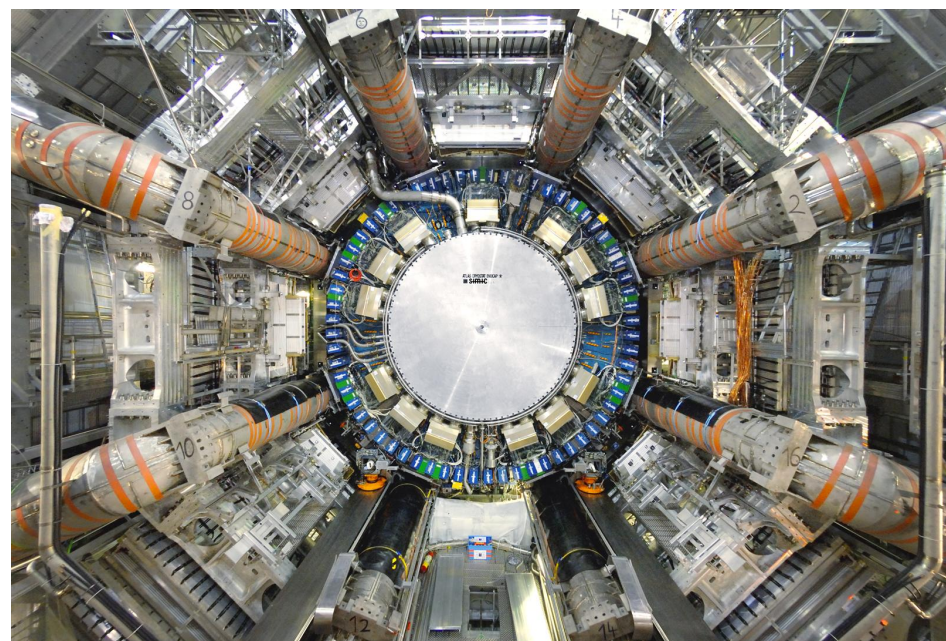
Не всі знаходяться на LHC, тому деякі з них генерують дані щороку

Генерують відносно незначні об'єми даних

Експеримент ATLAS

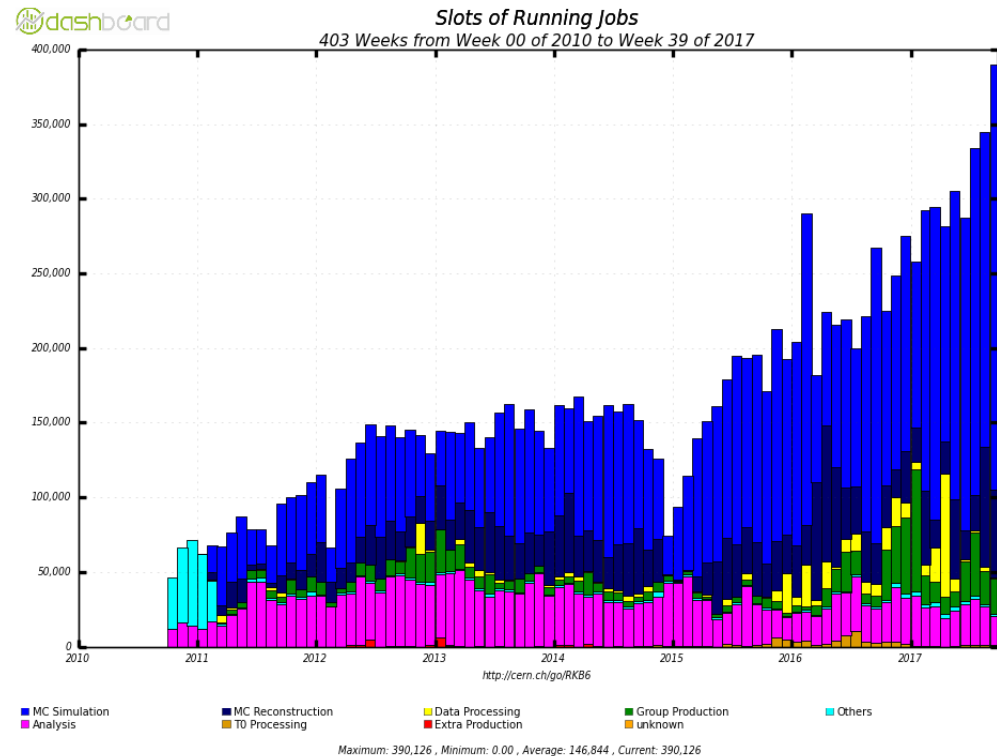
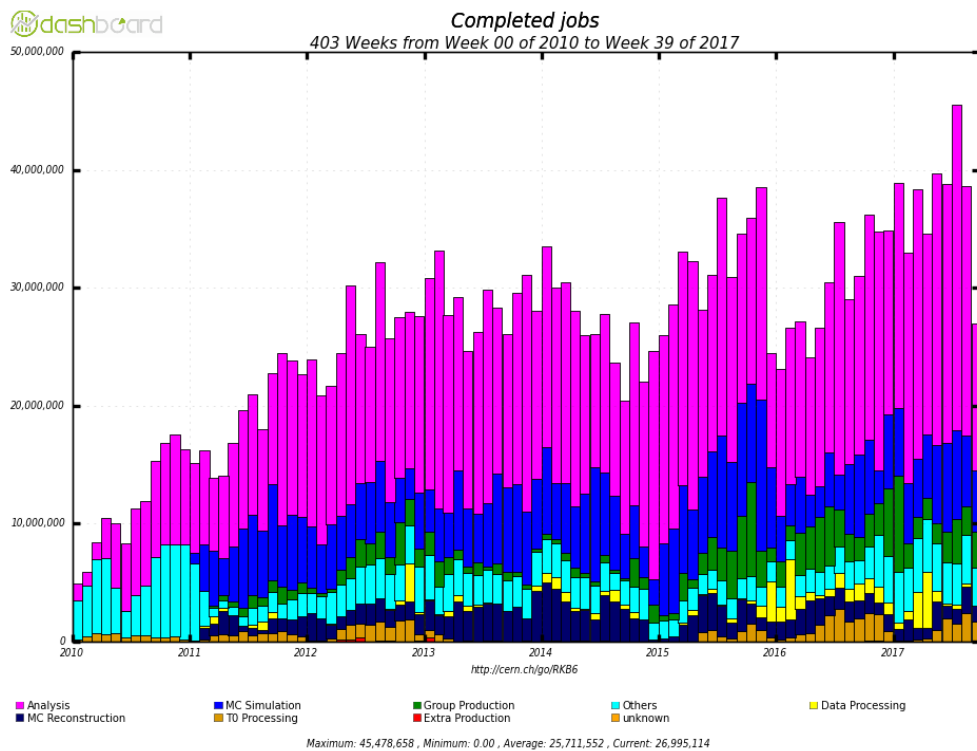
- найбільший експеримент фізики високих енергій, колаборація - бл. 2000 науковців і інженерів з 165 інститутів
- розроблений для вимірювання найширшого діапазону сигналів, а отже - продукує велику кількість даних

Статистика ATLAS

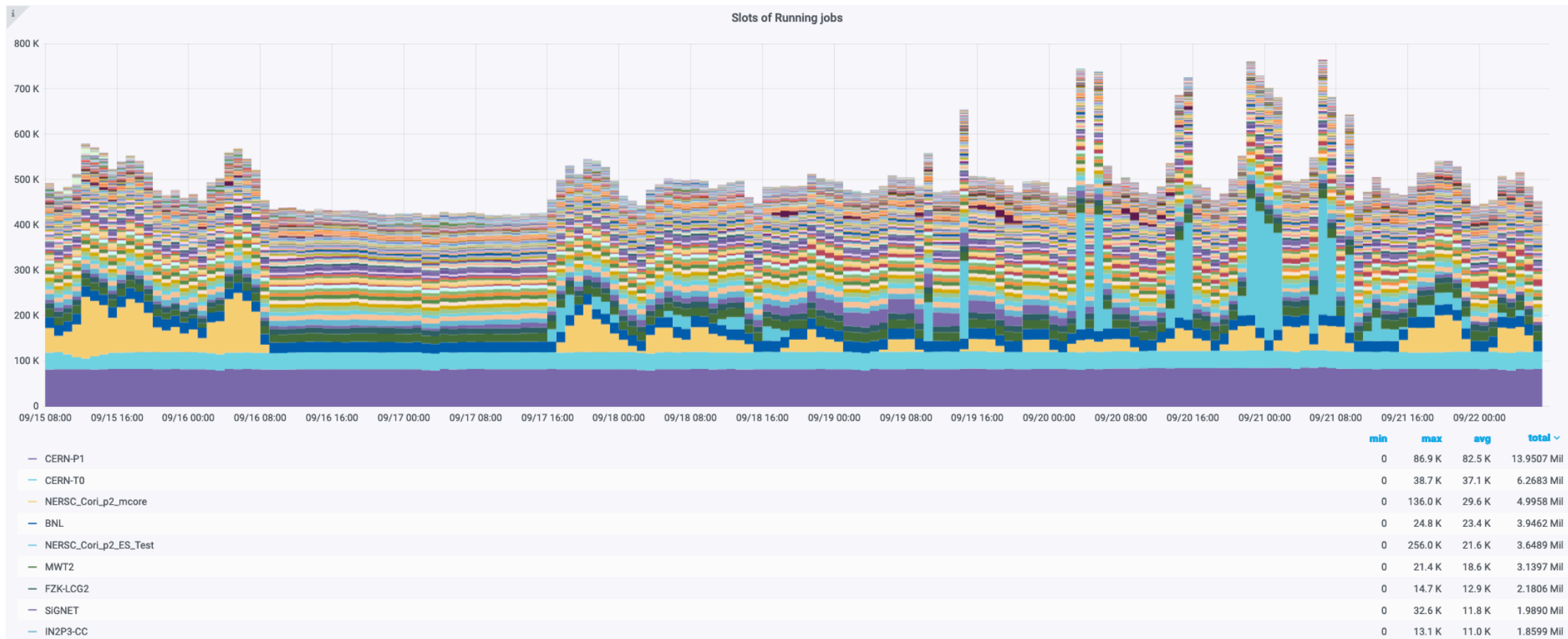

Статистика експерименту ATLAS

На 2020 рік - 140-150 тисяч задач, запущених паралельно, приблизно стільки ж - в стані очікування

Слоты задач ATLAS

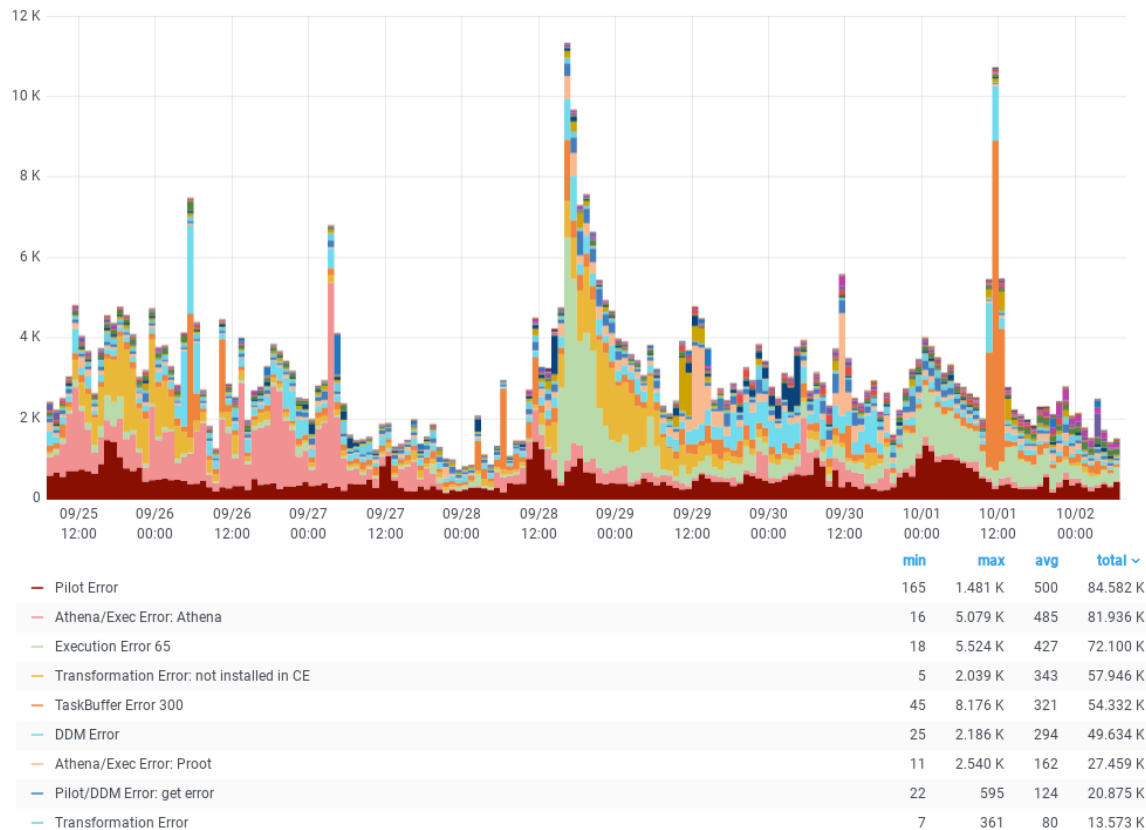

Статистика експерименту

ATLAS: помилки

12

Panda Failure Categories - Stacked Bar Graph

Приблизно 3–8 тисяч задач на годину закінчується з помилками

Розслідуваннями помилок, оптимізацією процесу займається окрема команда (DPA: Distributed Physics and Analysis)

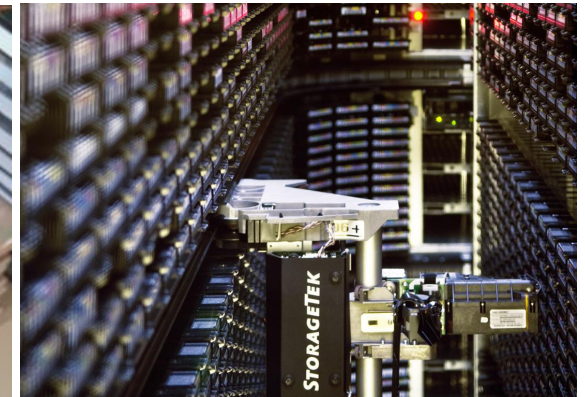
Зберігання і доступ до даних

Системи зберігання даних

Для зберігання даних використовуються наступні системи:

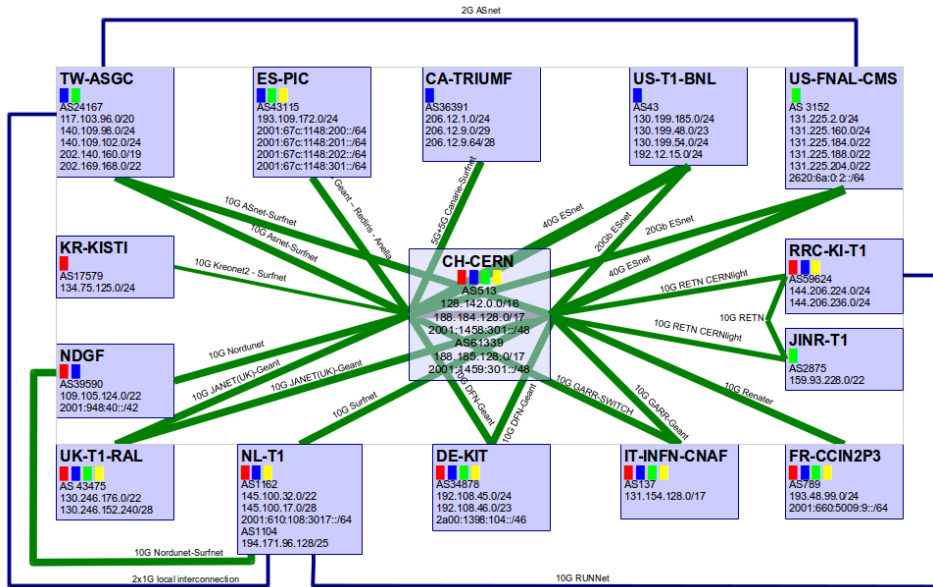
- EOS - на жорстких дисках, працює за протоколом XROOTD
- CASTOR - використовуються плівкові носії. Переваги: економія електроенергії, дешевизна. Недоліки: низька швидкість доступу.

Загальний об'єм плівкових накопичувачів у CERN - близько 100 Пб (на січень 2013 року)

Обмін даними між Tier0-Tier1-Tier2

LHCOPN

— T0-T1 and T1-T1 traffic
— T1-T1 traffic only
 Not deployed yet
 (thick) >= 10Gbps
 (thin) < 10Gbps

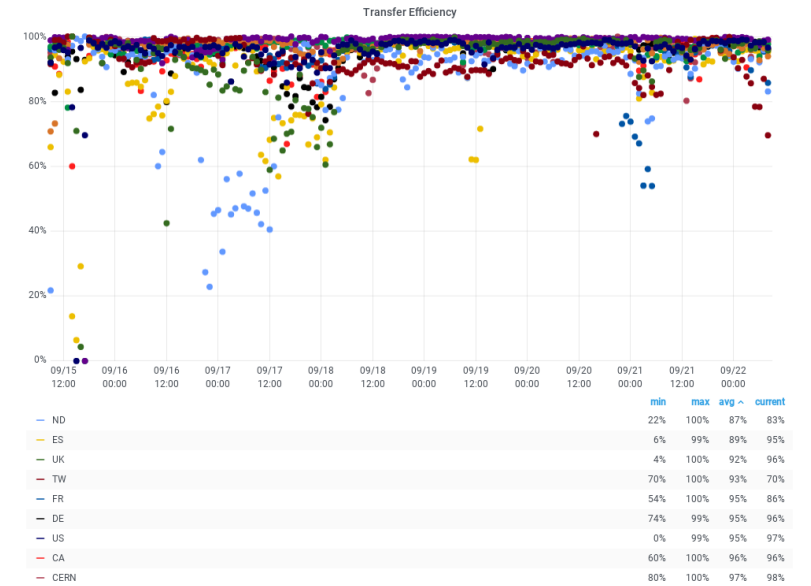
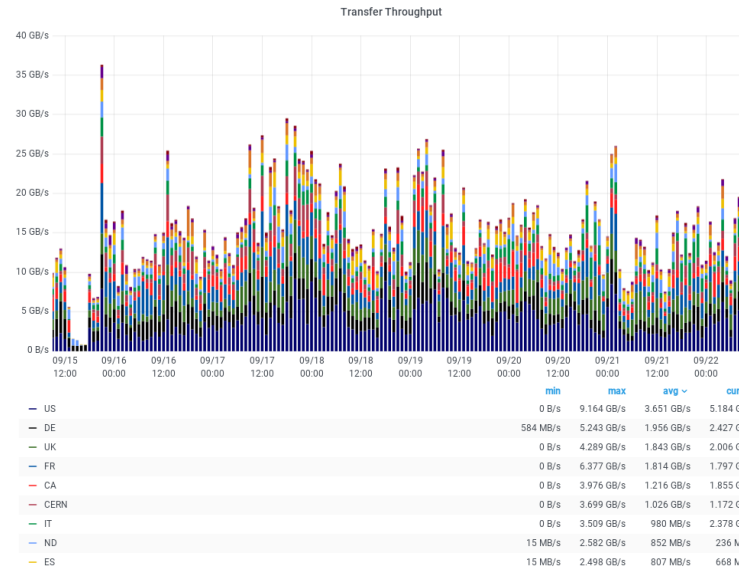
■ = Alice = Atlas
■ = CMS = LHCb

p2p prefix: 192.16.166.0/24 - 2001:1458:302::48
 edoar.do.martelli@cern.ch 20 160322

OUTDATED!!!

Трансфер даних

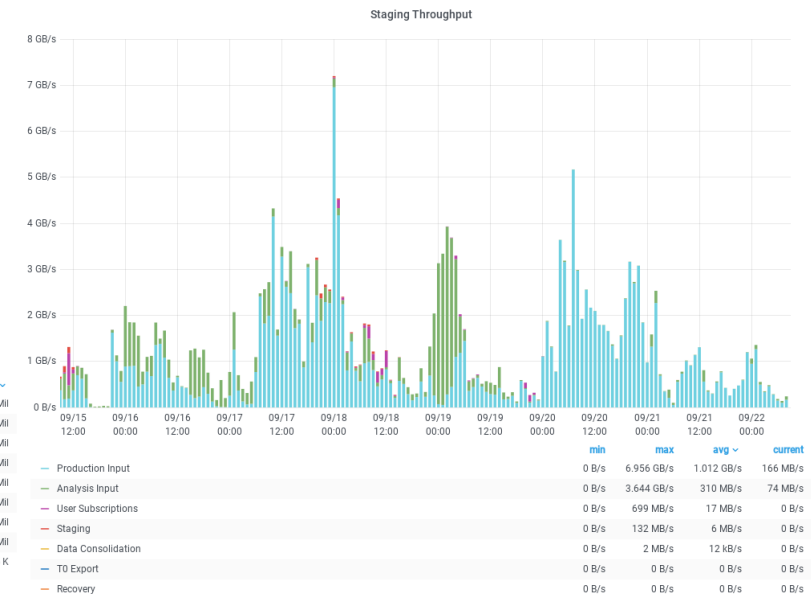
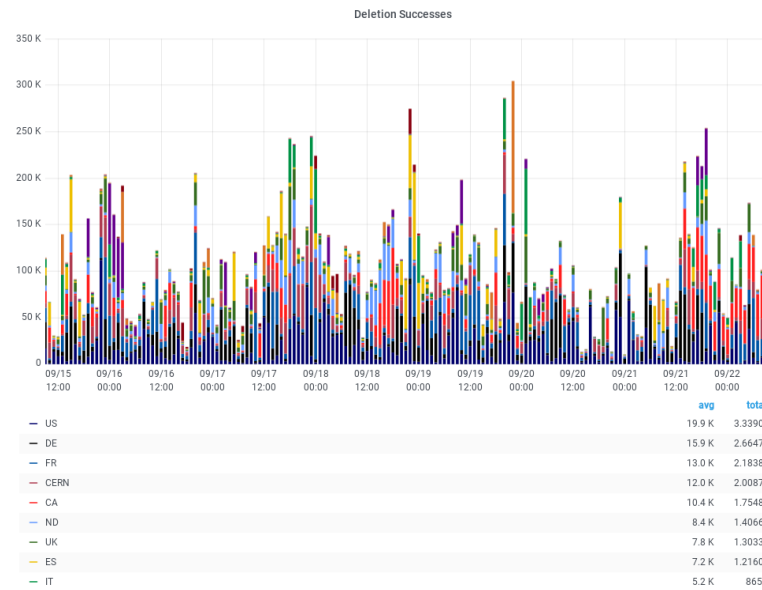

Avg throughputs

transfer: 18 GB/sec

staging: 2 GB/sec

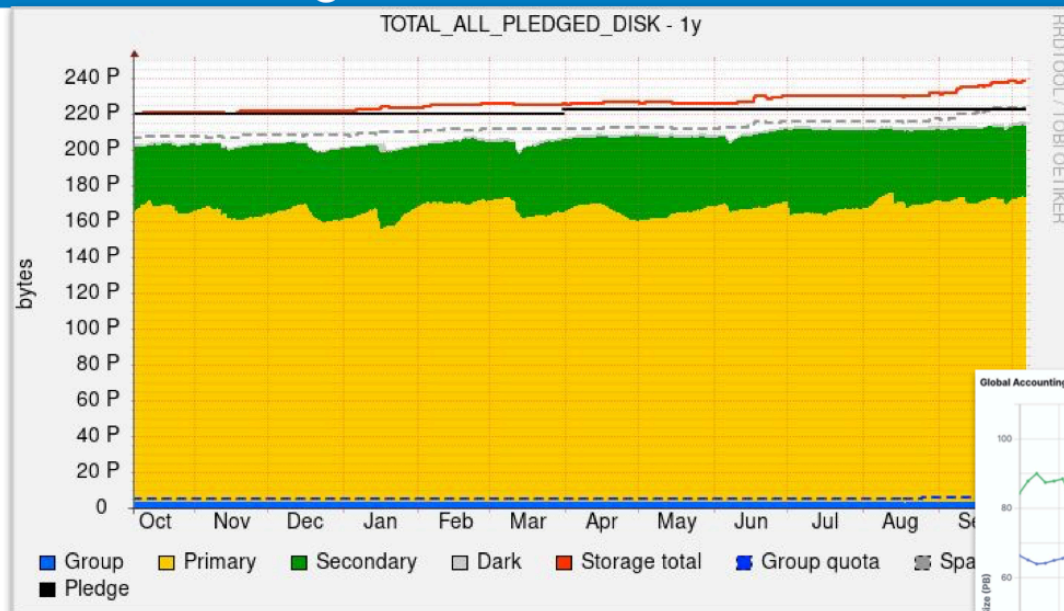
deletions: 20 GB/sec

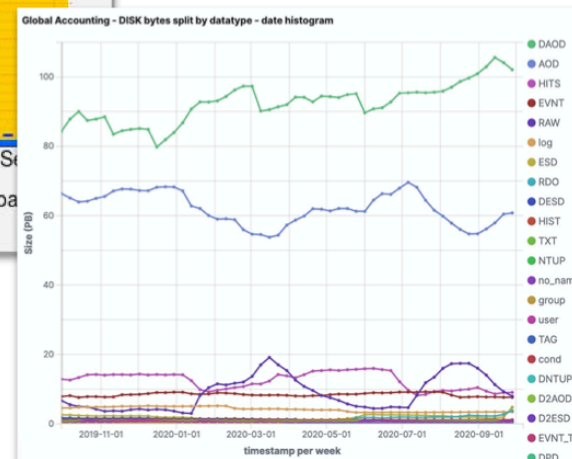
- Rucio 1.23.6 validated and deployed today on production nodes

Заповнення дискових накопичувачів

Resource usage - Disk

- Fully utilizing the pledged disk
- secondary/total always very (too) low → firefighting

Керування даними

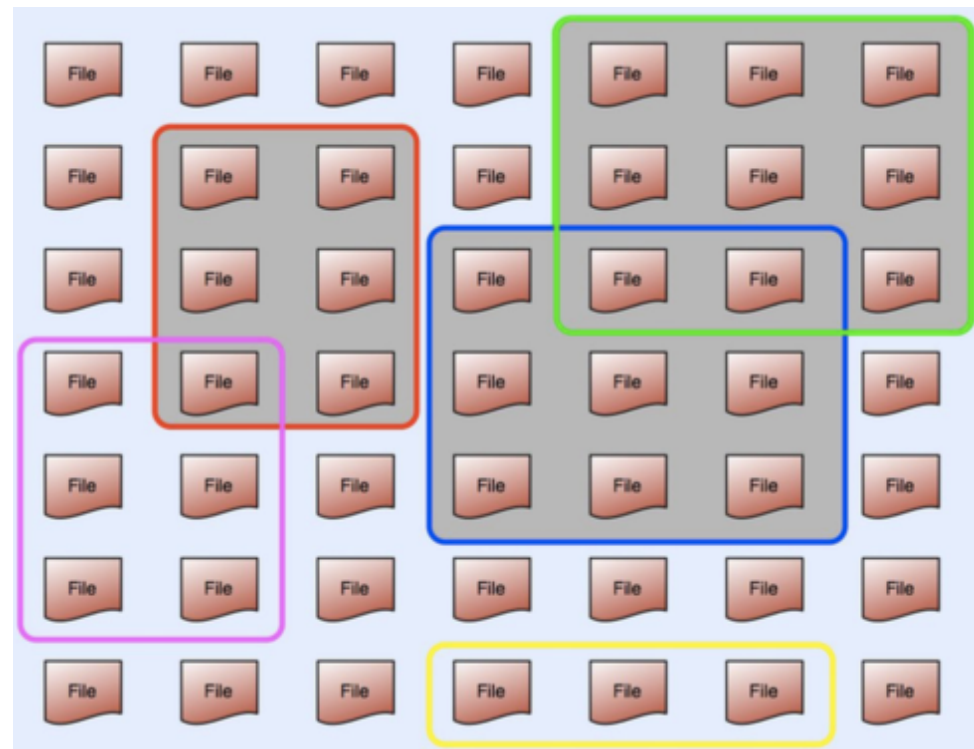
18

Даними керує система Rucio

Являє собою каталог файлів, вказує на знаходження файлів і метод доступу

Проводить автоматичне резервне копіювання і знаходження оптимальних копій файлів

Инфраструктура обработки данных

PanDA WMS

Система PanDA WMS (Production and Distributed Analysis) дозволяє будувати обчислювальні системи з різних типів обчислювальних елементів

Дозволяє ефективно розподіляти задачі між обчислювальними кластерами, а також проводить менеджмент даних до початку виконання завдання

Наразі використовується в експериментах ATLAS і COMPASS, планується використання в CMS

Датацентр CERN

- Забезпечує функціонування основних сервісів (електронна пошта, відеоконференції, керування даними)
- 10 тис. серверів, загалом 110 тис. процесорів
- Щодня обробляє близько 1 Пб інформації (бл. 210,000 DVD)
- Для обміну даними використовується швидкісний оптичний кабель загальною довжиною 35 тис. км.

Грід-обчислення

Грід є формою розподілених обчислень, в якому багато комп'ютерів об'єднані в один потужний віртуальний комп'ютер, і які працюють разом для виконання трудомістких завдань. Для певних додатків, «Грід» обчислення можна розглядати як спеціальний тип паралельних обчислень які покладаються на цілі комп'ютери(обладнані процесорами, пам'ятю, живленням, мережевим інтерфейсом і тд.), під'єднані до комп'ютерної мережі(приватної або публічної) звичайним мережевим інтерфейсом, таким як Ethernet.

Термін з'явився на початку 1990-х років, як метафора, що демонструє можливість простого доступу до обчислювальних ресурсів як і до електричної мережі (англ. Power grid)

WLCG: The Worldwide LHC Computing Grid

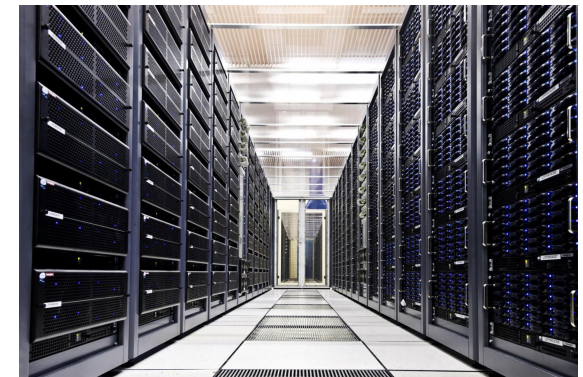
До 2006 року - LCG (LHC Computing Grid).

Міжнародна колаборація, яка підтримує ґрид-інфраструктуру зі 170 обчислювальних центрів у 36 країнах (дані 2012 року). Інфраструктура розроблена спеціально для обробки даних з Великого адронного колайдера.

Найбільший в світі обчислювальний ґрид.

Складається з інфраструктур:

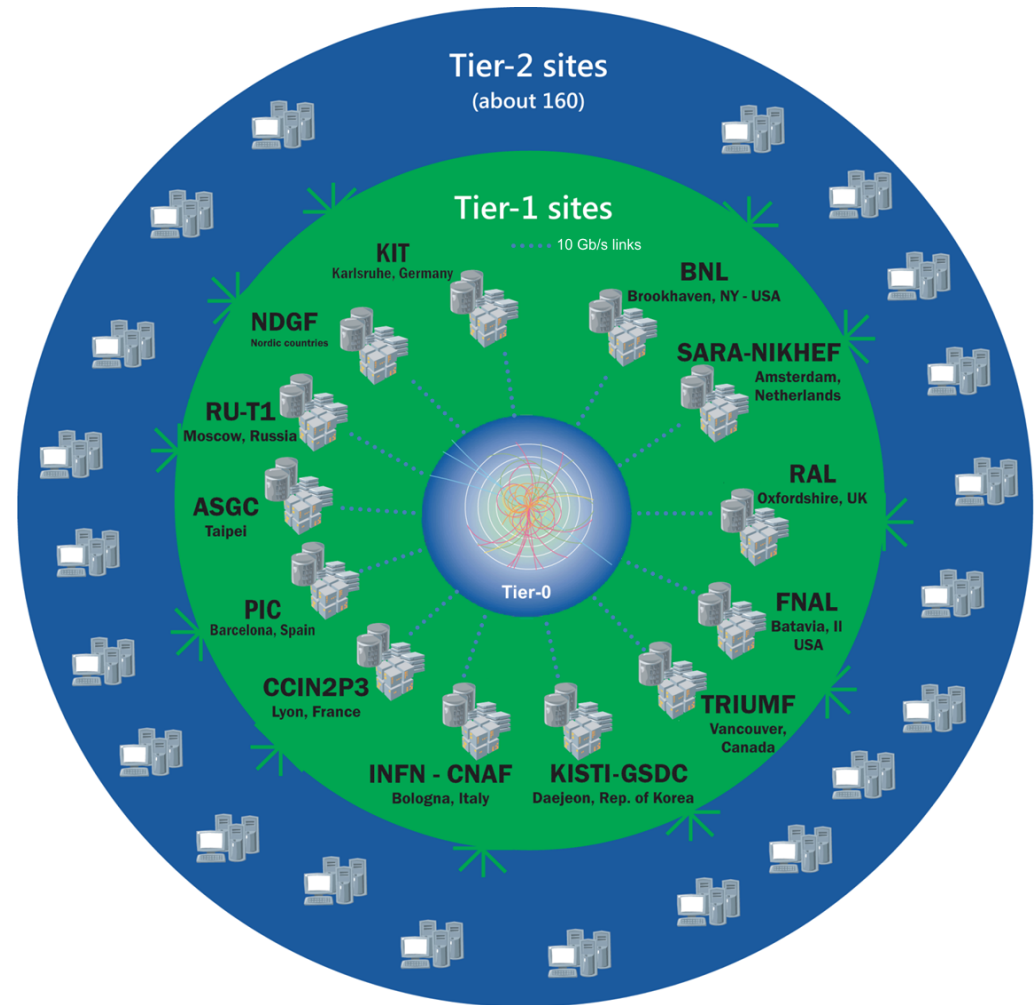
- European Grid Infrastructure
- Open Science Grid (США)
- TWGrid (Тайвань)
- EU-IndiaGrid (ґрид-інфраструктури Європи та Азії)
- NorduGrid (скандинавські країни)

Надає єдиний доступ до обчислювальних та дискових ресурсів, інструментарію візуалізації, тощо. Розробляє вимоги до роботи ресурсів, аутентифікації користувачів.

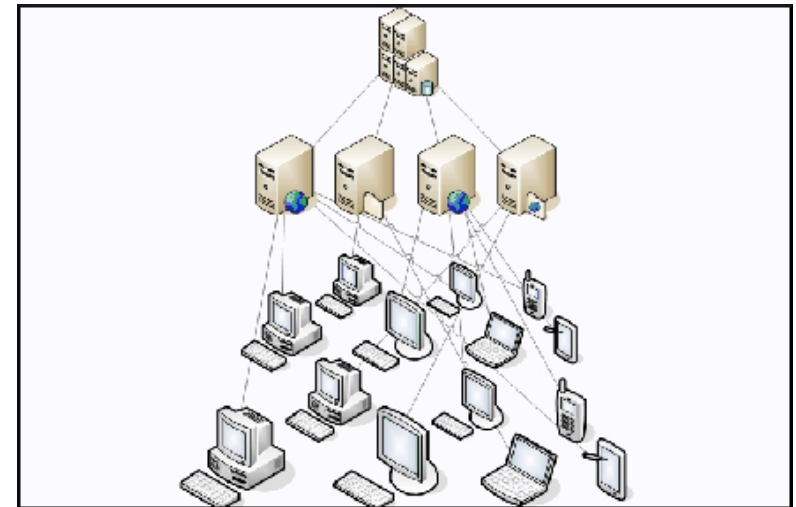
TIER-центри

- Tier-0: знаходяться в CERN та в датацентрі Wigner (до 2019 року). Відповідають за збереження "сирих даних" (перша копія даних), перший прохід реконструкції та взаємодію з Tier-1. В періоди простою ВАК беруть участь у загальній обробці даних. (~15% обчислювальних потужностей)
- Tier 1: великі комп'ютерні центри з відповідними обчислювальними можливостями, також зберігають великі об'єми даних. Відповідають за взаємодію з обчислювальними ресурсами Tier-2 (~40% обчислювальних потужностей).
- Tier 2: університети чи наукові інститути, що зберігають достатньо інформації та надають обчислювальні потужності для виконання необхідних задач з аналізу даних. (близько 160, ~45% обчислювальних потужностей)
- Tier 3: окремі комп'ютери чи локальні кластери.

Волонтерські обчислення

- Комп'ютерні потужності надають користувачі персональних комп'ютерів, тощо.
- Використовуються для математичних розрахунків (наприклад, пошук простих чисел), біологічні розрахунку
- В CERN використовує експеримент ATLAS, хоча на даний момент ефективність такого типу обчислень не є великою

Кластер TDAQ

- бл. 100 тис. ядер (надає 20-25% всіх обчислювальних потужностей ATLAS)
- Встановлений в шахті ATLAS, звичайно використовується для первісної обробки і реєстрації даних, отриманих з детектора

Суперкомп'ютери

Комп'ютери з великими обчислювальними потужностями порівняно зі звичайними. Швидкодія розраховується у кількості операцій над числами з плаваючою точкою на секунду (FLOPS).

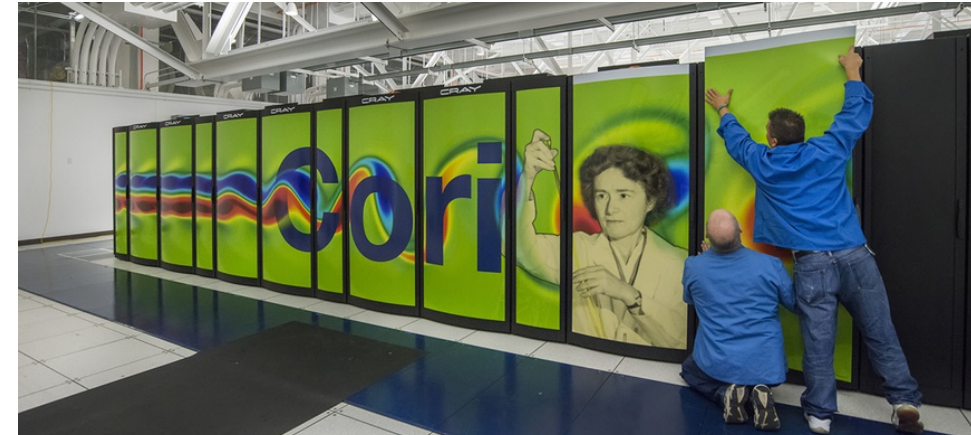
Вперше побудовані у 1960-х роках компанією Cray Research.

З 1990-х років суперкомп'ютери використовують тисячі процесорів, в 2000-х - вже десятки тисяч.

Використовуються для розрахунків прогнозів погоди, молекулярної динаміки, ядерних реакцій, комп'ютерної безпеки.

Суперкомп'ютери в ATLAS

ORNL Titan

Суперкомп'ютер в лабораторії Oak Ridge National Lab, США. Відкрито 2012 року. На момент пуску займав першу сходинку в світі.

6 “критичних кодів”:

- Молекулярна динаміка (LAMMPS)
- Молекулярна фізика (S3D)
- Моделювання ядерних реакцій (Denovo)
- Глобальні атмосферні моделювання (CAM-SE)
- Астрофізика (NRDF)
- Термодинаміка (WL-LSMS)

ORNL Summit

Запущено в червні 2018 року, позиція #5
світовому рейтингу

Нова архітектура процесорів: IBM Power9

Пікова продуктивність - ~200 ПФлопс

Енергоспоживання - 13 МВт (Titan - 7 МВт)

MareNostrum

MareNostrum4 запущено в червні 2017 року, знаходиться в Барселонському центрі суперкомп'ютингу (BSC)

Пікова продуктивність - ~14 ПФлопс, на момент запуску: #13 в світі

На 2018 рік - #1 серед європейських суперкомп'ютерів за енергоефективністю

Архітектури: IBM Power9, AMD x86_64, ARM, NVIDIA Volta GPUs

В даний момент монтується MareNostrum5, очікувана продуктивність: ~200 ПФлопс

Українська інфраструктура

Український Грід

Розпочав роботу 2006 року.

На поточний момент грід інфраструктура України об'єднує 38 кластерів з загальною кількістю ядер більше за 2900 и доступним дисковим об'ємом 250ТВ.

Кластери працюють під управлінням Nordugrid ARC.

Використовується для досліджень у сферах фізики, біології, медицини та ін.

Україна	BITP ARC Training	11	0+0	0+0
	BITP Cluster	88	0+34	0+0
	CHIMERA	120	0+0	116+0
	CSTU ARC CE	4	0+0	0+0
	DFTI Cluster	112	0+44	1+0
	HPC and FOSS Center	13	0+0	0+0
	IAP Cluster	16	0+8	0+0
	IAPMM Cluster	16	4+8	0+0
	ICMP Cluster	192	0+89	0+0
	ICYB SCIT-3	1036	32+504	0+0
	IEP Cluster	48	0+0 (queue inactive)	0+0
	IFBG Cluster	72	16+41	0+0
	ILTPE ARC UA	88	0+0	1+0
	ILTPE Cluster	88	0+62	0+0
	IMAG cluster	44	0+0	0+0
	IMATH Cluster	16	0+2	0+0
	IMBG ARC	100	96+0	2+0
	IMMSP Cluster	40	0+0	6+0
	IMP ARC CE	84	0+0	0+0
	INPARCOM Cluster	8	0+0	0+0
	INPARCOM GPU Cluster	8	0+0	0+0
	IOP Cluster	104	0+0	0+0
	IPM Cluster	44	0+5 (queue inactive)	0+0
	IPMS Cluster	20	0+0	0+0
	IRE Cluster	64	0+0	0+0
	ISMA cluster	332	0+305	0+39
	ISOFTS Cluster	8	0+0	0+7605
	KIPT IPP	2	0+0	0+0
	KMA Grid Cluster	0		0+0
	KNU ARC	40	0+37	13+11
	KPI training cluster	24	0+0	0+0
	LNU Training Cluster	28	0+28	0+0
	MAO Cluster	104	0+48	0+0
	MHI Cluster	120	0+0	0+0
	PIMEE ARC	24	16+0	6+0
	RIAN	1	0+0	0+0
	SRI cluster	4	0+0	0+0

Українські суперкомп'ютери

- “СКІТ-3” та “СКІТ-4”, встановлені в Інституті кібернетики НАН України.
- На момент запуску (2012 рік) входили до рейтингу “Тор-50” на пострадянському просторі (43 TFlops, 170 Тб файлового сховища, пам'ять: 2.5 Тб, 716+448 ядер)
- Залучені до розрахунків у експерименті ALICE
- Серед інших проектів: медична кібернетика, комп'ютерний моніторинг ґрунтів та підземних вод, математичне моделювання літальних апаратів

Участь в експериментах CERN

ALICE

ВІТР: Інститут теоретичної фізики ім.
Боголюбова НАН України

KNU: Київський національний
університет

ІСЮВ: Інститут кібернетики ім.
Глушкова НАН України (СКІТ-3/СКІТ-4)

UA-ISMA: Інститут сцинтиляційних
матеріалів НАН України

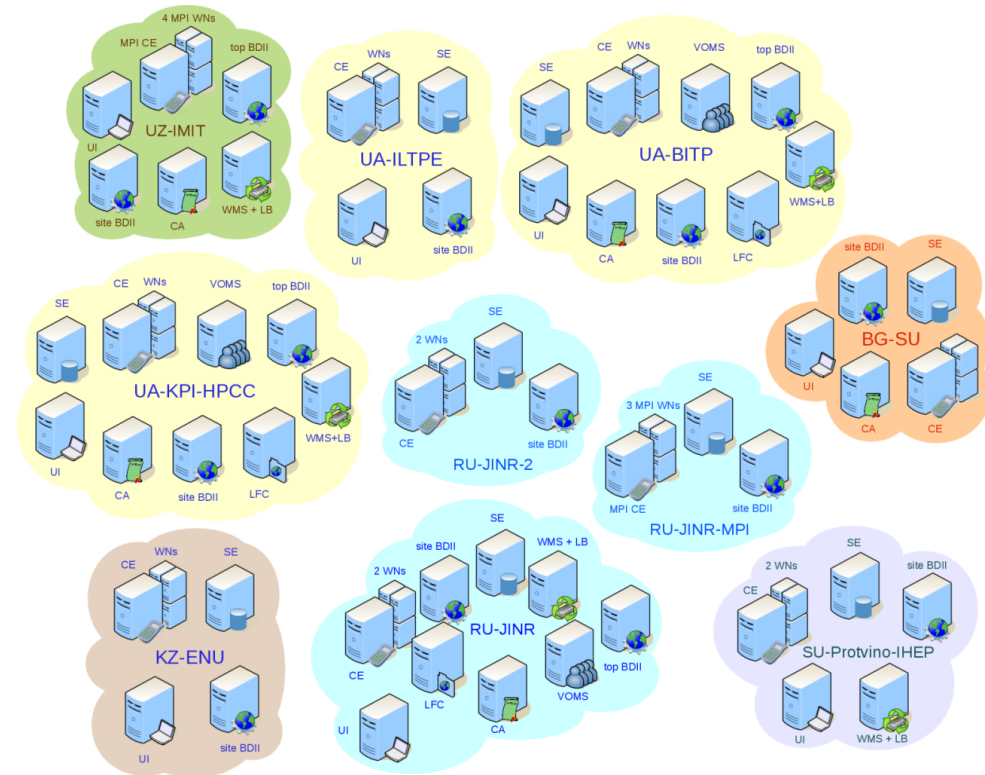
UA-KIPT-LCG2: Харківський фізико-
технічний інститут

Навчальна інфраструктура

Однією з основних проблем Української грид-спільноти є нестача спеціалістів, що вміють використовувати Грид-технології для наукових розрахунків.

На базі НТУУ КПІ організовано дисплейний клас для підготовки грид-адміністраторів.

Інститут теоретичної фізики ім. Боголюбова проводить відеоконференції для грид-користувачів.

Освітні проекти CERN

CERN School of Computing (CSC)

- Кожного року проходить в новому університеті
- Кількість учасників: бл. 60 чол.
- Тематика:
 - паралельне програмування
 - технології зберігання даних
 - ефективне програмування і оптимізація програмного забезпечення
 - безпека
 - машинне навчання
 - аналіз фізичних даних
- Остання: в Кракові (2022), 2023 - університет Тарту
- Також існує iCSC (Inverted Cern School of Computing)

Thematic CSC (tCSC)

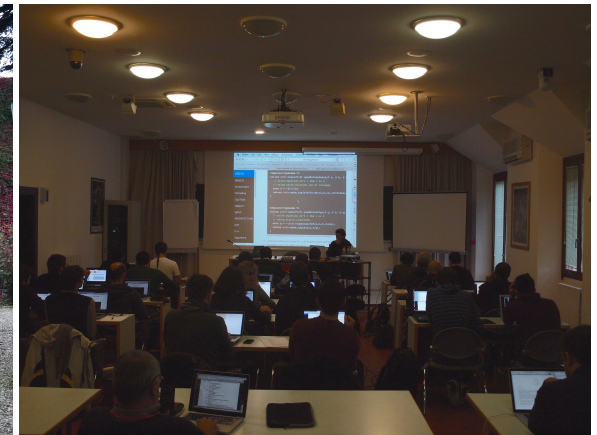

- Проходить кожного року у Спліті (Хорватія), організується факультетом електротехніки Сплітського університету
- Тематика:
 - ефективне програмування і оптимізація програмного забезпечення
 - паралельне програмування
 - C++ і його особливості

ESC INFN

- Проходить кожного року в Бертіноро (Італія)
- Тематика:
 - ефективне програмування і оптимізація програмного забезпечення, ефективне керування пам'яттю
 - паралельне програмування: OpenMPI та OpenMP
 - паралельне програмування на графічних прискорювачах
 - C++ і його особливості

Заключення

- З кожним запуском LHC кількість зібраних даних збільшується, програмне забезпечення стає все більш складним
- В майбутньому очікуються нові типи комп'ютерних ресурсів (наприклад, квантові комп'ютери) чи суперкомп'ютери нових зразків
- Очікуємо збільшення рівня участі українських студентів і аспірантів в освітніх програмах CERN, а також в програмах Technical Students/ Summer Students

**ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!**

Свірін Павло
ATLAS, CERN
LAPP

